

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Quid sit ille character.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

QVAEST. LXIII.

*Super Quæstio. 63.
Artic. primum.*

QVAESTIO LXIII.

De effectu sacramentorum, qui est character, in sex articulos diuisa.

Titulus ut sonat de sacramento indefinite, non vniuersaliter, aut particulariter explicite. Quare enim explicite de particuliari in art. 6.

In corpore una cōclusio: Fideles per sacramenta aliquo spirituali characteris insigniuntur. Probaatur. Cuiuscum ad alii quod certum depuratur, conuenit confidit: sed homines per sacramenta depurantur ad spiritualia le aliquod spectus ad Dei cultum. ergo fideles per sacramenta aliquo spirituali charactere insigniuntur. Probaatur in ior exemplo militi. Minorem uero quia sacramenta ad duo ordinantur, hoc est ad medium contra peccatum & ad perficiendum hominem in his qua ad cultum diuinum sunt. Et confirmatur tota ratio cum conclusione, auctoritate Aug. unde Author lumpfit.

Aduerere hic quod Autor persuasibile hanc veritatem ecclesiasticam reddere studi, ex ratione proportionalis similitudinis inter homines deputatos ab homine ad militiam corporalem, & deputatos a Deo ad cultum christiane religionis (que utique est militia illius, qui est dominus fortis, & potens in prælio ad bellandas aeras portæfares vincendum que mundum) factus Augustini velita. Rationabile siquidem est, ut homines qui a principibus mundi huius, confluuerant ad corporalia corporali noti infingantur, cum a Deo ad perennem spiritualem cultum secundum animam deportantur, spirituali ligno signatur in anima: sic enim diuina prouidentiam disponere homines faciente inuenitur, ut scilicet proportionaliter infingantur sacramenta animam a Deo: sicut secundum corpus confunduntur a principe humano.

DE INDE considerandum est de alio effectu sacramentorum, qui est character.

ET CIRCA hoc queruntur sex.

Primò, Vtrum ex sacramentis caufetur character aliquis in anima.

Secundò, Quid sit ille character.

Tertiò, Cuius sit character.

Quartò, In quo sit sicut in subiecto.

Quintò, Vtrum indelebiliter.

Sextò, Vtrum omnia sacramenta impriment characterem.

ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum sacramentum imprimat aliquem characterem in anima.

AD PRIMVM sic proceditur. **V**idetur, quod sacramentum non imprimat aliquem characterem in anima. Character enim significare uidetur quodam signum distinctiuum: sed distinctio membrorum Christi ab aliis, fit per eternam prædestinacionem, qua non ponit aliqd in prædestinato, sed solum in Deo prædestinante, ut in prima parte habitu est. Dicitur enim 2. Tim. 2. Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: nouit Dominus qui sunt eius. ergo sacramenta non imprimit characterem in anima.

Prat. Character signum est distinctiuum. Signum autem (vt August. dicit in 2. * de doctri. christ.) est quod præter speciem, quam ingerit sensibus, facit aliiquid aliud in cognitionem uenire. Nihil autem est in anima, quod aliquam speciem sensibus ingerat. ergo uidetur quod in anima non imprimitur aliquis character per sacramenta.

Prat. Sicut per sacramenta nouæ legis distinguuntur fidelis ab infidelis, ita etiā per sacramenta ueteris legis: sed sacramenta ueteris legis non imprimebant aliquem characterem in anima, unde & dicuntur iustitia carnis, secundum Apost. ad Hebr. 9. ergo uidetur quod neque sacramenta nouæ legis.

SED CONTRA est, qd Apost. dicit 2. ad Corint. Qui vnxit nos Deus est, & q signauit nos. & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. sed nihil aliud importat character q quandam signatio-

ARTIC. I. ETII. 195

Anem. ergo uidetur quod Deus per sacramenta nobis suū characterem imprimat.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex predictis * pater, sacra nouæ legis, ad duo ordinantur, videlicet ad remedium cōtra peccata, & ad perficiendum animā in his, que pertinent ad cultum Dei & rituum Christianæ vite.

Qui cumq; autem ad aliquid certum deputatur, consuevit ad illud consignari, sicut milites qui ascribantur ad militiam antiquitus, solebant quibusdā characteribus corporalibus insigniri:

eo q; deputabantur ad aliquid corporale. & ideo cū homines per sacramenta deputantur ad aliquid spirituale pertinens ad cultum Dei, consequens est q; per ea fideles aliquo spirituali charactere insigniantur, unde Aug. t dicit in 2. contra Parmentianū. Si militis characterem in corpore suo non militans pauidus exhorrerit, & ad clementiam Imperatoris cōfugerit ac prece fusa, & venia impetrata militare iam ceperit, nunquid homine liberato atque correeto, character ille repetitur, ac non potius agnitus approbatur? an forte minus habent sacramenta christiana, quā corporalis hac nota?

AD SECUNDVM ergo dicendum, q; fideles Christi ad primum quidem futuræ glorie deputant signaculo prædestinationis diuinę: sed ad actus conuenientes plenti ecclesiæ deputantur quodam spirituali signaculo eis insignito, q character nuncupatur.

AD SECUNDVM dicendum, q character ait impressus, habet rōnem signi in quantum per sensibile sacramentum imprimitur: p; hoc enim securi aliq; esse baptismali charactere insignitus, quod est ablutus aqua sensibili. Nihilominus tamen character vel signaculum dici potest per quandam similitudinem, omne quod configurat aliquid vel distinguat ab alio, et iā si non sit sensibile, sicut Christus dicitur figura vel character paterna substantia, secundum Apost. Hebr. 1.

AD TERTIVM dicendum, q; sicut sup. dictū est, * sacramenta veteris legis nō habebant in se spūalem virtutē, ad aliquē spūalem effectū operantē, & ideo in illis sacramentis nō requirebat aliquis spiritualis character: sed sufficiebat ibi corporalis circuncisio, quam Apostolus signaculum nominat Rom. 4.

ARTICVLVS I. I.
Vtrum character sit spiritualis potestas.

AD SECUNDUM sic proceditur. Vide

Tertia S.Thomæ.

In responsione ad secundum vide noui tie, quod iuxta primā ibidem reponitionē, character non secundū inā causam (hoc est non solitarie sumptus, sed vt ex sua causa sensibili, que est sacramentum) habet rationem signi. Et quia haec respondit multis, nō facit fatū, apposita est ab Auctore altera re sponsio de ipso charactere in seipso, ita quod prima de charactere causāliter, secunda de codem for maliter est.

Super Questionis sexagesimtertii, Articulum secundum.

Titulus de quiditate characteris manifeste querit, lib. 2. ca. 13. in quo scilicet generaliter parum a me re sit, an potestatis, an relationis &c.

In corpore sit tres conclusiones. Prima est, Character sacramentalis, est spiritualis potestas ad ea que sunt diuini cultus. Probaatur. Character imprimit a sacramentis, inquantū per illa homo deputatur ad ea, que sunt christiani cultus, constitutis in recipiendo aliqua, vel tradendo aliis, ergo character sacramentalis est quodam spiritualis potestas ad ea, que sunt diuini cultus. Antecedens quo ad primam partem probatur auctoritate Dion. in illis verbis, periculens eum diuinum. & communicatorem diuinorum. Cōsequenter vero probatur, quia ad vitrumque horum, requiri potest alia, quia ad recipiendum quidē passua, ad tradendum, vero actua.

Circa

q. 62. ar. 6.

4. di. 4. q. 1.

ar. 1.

BB 3

QVAEST. LXIII.

¶ Circa deductionem conclusionis huius dubium occurrit: nam inutilia apparet consequentia, Charakter sacramentalis est deputatus hominis ad cultum consonitatem in recipiendo & tradendo, ergo est potentia: tum quia similis consequentia nihil valer, Charakter militaris est deputatus hominis ad militiam, consonitatem in percipiendu, & ad percipiendum requiritur potentia percussiva, ergo Charakter militaris est potentia ad percipiendum. Et si inferitur, quod non est simile, quia potentia percussiva praesupponitur, ut potest naturalis, potentia autem ad cultum non est naturalis, sed superaddita, hac inquam instanti nihil obstat argumento, qui ad militarem percussionem verae naturem virium potentiam requiritur potentia militaris: sicut ad fanandom requiritur in medico potentia medicaria: stat ergo obiectio.

¶ Et elevaruntur instantia ad viuferalem rationem, unde scilicet licet a communisimis inferre determinate speciale, hoc est a deputatione ad cultum Christianae religionis, ad potentiam recipiendi eundem cultus descendere. Deputatione siquidem ad cultum multipliciter fieri potest, scilicet signo, professione, officio, scientia, uoluntate, potentiatur pater inductus in militia, & alijs cultibus & artibus. Vnde inferre, characterem esse potentiam, quia est deputatus hominis ad cultum Christianae religionis, fallacia consequentia videtur.

¶ Ad hoc dicitur, quod Author procedit ex determinatis in precedentem articulo. Et propterea non procedit ex hoc solo, quod character est deputatus ad cultum &c. sed ex hoc, quod character sacramentalis est spiritualis perfectio anima, ad cultum diuinum, secundum ritum Christianum: ita quod non ex quacumque deputatione, sed ex tali deputatione, scilicet, ut perfectio anima, ad talem cultum impetrato a Deo procedit litera, ut ipsa littera de se ipsa testimonium perhibet, Author iterum afferens Dionysij hoc testantem: ex huicmodi autem assumptione concludi licuit intentum, si perspicaciter intuitu fuerimus cultum Christianae religionis formaliter, ut Author contemplatus est. Ex hoc enim quod character est perfectius anima, ad cultum Christianae religionis, & cultus Christianae religionis formaliter consistit in recipere vel dare, formaliter sequitur, ergo character perfectus animam ad recipiendum vel dandum. Sed constat liquido, proprium & per se primo perfectius ad recipere seu dare, et posse recipere aut dare, ergo character est spiritualis potentia, quia homo secundum animam potest recipere vel tradere ea, quae sunt Christianae religionis propria. Et confirmatur haec ratio, quia potentia sola est, quae subtrahita a cultus nullus redditur apud Deum, & similiter quae posita, actus efficax est, quantumcumque ab homine prohibitus. Nam subtrahita charitate, aut scientia, aut fide, si potentia remanet, actu non est nullus, sed econtra sola potentia deficiente, alia non sunt efficacia. Sic autem constat esse in proprio, & subtrahito charactere, vane omnia recipiuntur: & similiter subtrahito charactere ordinis, tunc omnia traduntur, quae propria ordinis sunt, est ergo character in genere potentia.

¶ Ad instantiam autem de militari charactere, pater responsio, quia non spectat ad animam.

¶ Ad obiectiōnē autem viuferalem pater etiam responsio, quod falsum affluit, scilicet literam ex sola deputatione procedere, cum pcedat ex tali deputatione, scilicet ut perfectius hominis spiritualiter secundum animam ad cultum spirituale,

Capitul. 2. eccl. hierar. part. 3. pars ante media.

ARTIC. II.

F consonitatem in recipere & tradere manifestatum quippe est, formaliter procedendo, optime abique sophisticated aliquas specie, illatio tenet.

¶ Secunda conclusio est: Hac spiritualis potentia est instrumentalis. Declaratur a simili, sicut virtus quae est in sacramentis. Et tem est in genere relationis, nō autem in genere potestatis, non ergo character est spiritualis potestas.

¶ 4. Prat. Potestas habet rationē causā & principiū, ut patet s. M. taphy. † fed signum, quod ponitur in definitione characteris, magis pertinet ad rationem effectus. character ergo non est spiritualis potestas.

S E D C O N T R A est, quod * Philosophus dicit in 2. Ethico. Tria sunt in anima, potentia, habitus, & passio: sed character non est passio, quia passio citato transit, character autem indebilis est, ut infra dicetur. * Similiter etiam non est habitus: quia nullus habitus est, qui se possit ad bene, & male habere: character autem ad utrumque se habet: vtntur enim eo, quidam bene: alij uero male, quod in habitibus non contingit. nam habitu uirtutis, nullus utitur male: & habitu malitia nullus bene. ergo relinquitur, quod character sit potentia.

I ris fundatur immediata super essentia anima, conuenient naturaliter omni anima. Quartum est, quantum ualeat ratio litera, probans quod character non est habitus, quia omnis habitus est bonus, ut malus, ut habes in litera argumento ad oppositum. Propter connexionem tamen materia tractabitur tertium dubium, simul cum primo, & secundum simil cum quarto.

¶ Circa primum dubium in quo genere sit character sacramentalis, scito primo, quod Durandus in 4. sent. distin. 4. q. 1. putauit characterem esse relationem rationis, per quam aliquis ex institutione diuina deputatur ad sacras operationes: sicut numerus imprimit rationem pretij. Et eius ratio est, quia ea, quae sunt fidei, clarificanda sunt, & non obscuriora redenda, per characterem autem si ponitur relationis, omnia clara sunt: si uero ponitur res realis, obscuriora introducuntur.

¶ Sed posito haec seipsum lenem monstrat, dum ex communib[us] tantum, & extraneis procedit. Eni[que] falsitas pater ex auctoritate ecclesie, extra baptismū & eius effectū, in capite, in fine. Vbi dicitur quod sacramentalis operatio, imprimat characterem: certum est enim, quod relationis non imprimitur. Et confirmatur ex concilio Florentino, sub Eugenio quarto, ubi dicitur, Tria sacramenta characterem, id est, spirituale quoddam signum a ceteris distinctum, imprimit in anima indebolite, unde in eandem personam non reteruntur. Hec ibi.

¶ Scito secundo, quod Scotus in 4. distin. 6. questio. 10 ad utramque partem disputat, concilium utrumque posse probabiliter sustineri, & quod character sacramentalis sit res absoluta in genere qualitatis, & quod sit relatio extrinsecus aduentum. Et hanc ultimam opinionem ipse tenet: minus tamen probabilis monstratur ista uia, discutiendo tertium dubium. Vbi scito consequentiam factam in litera destrui ex Scotica opinione, distinguente de relatione, vel intrinsecis aduentum, vel extrinsecis. Et uocat relationem intrinsecus aduentum illam, quae confequitur fundamentum posito termino: illam autem quae positis fundamento & termino non necessario ponitur, vocat relationem extrinsecus aduentum. Exemplum primi, ut duplex, simile, aquale. Exemplum secundi, ut relatio agentis ad patientis,

dens relatio locati ad locum, & huiusmodi. Ad primū genus dicitur non esse motum, sed ad fin. ac per hoc posse a Deo de nouo imprimi in animam relationem characteris absque aliquo absolucione fundante illam. Et propterea non sequitur, si relatio characteris ponetur immediate in anima, conueniret natura de omni anima.

Tu autem patenter sustinet petranteum tem me de respectibus his in communione, quia theologiam prae dicam traxi, non me taphysicam. Nec videtur digredientium hoc in loco, quod est de respectibus istis extrinsecis, qui forte non sunt intelligibles, quoniam omnis respectus formaliter sumpus hoc ipsum quod est, est ad aliud se habere, & si est ad aliud se habere, est in genere ad aliquid, quod est quartu[m] prae dicamentum. Et rursum, si est ad aliud se habere, necesse est ut conleuantur fundamentum ex sola positione alterius: aliquid non effert ad aliud, & propterea si est ad aliud se habere, ad illud non est mox, ut ex hac ratione pbaus. Physicorum, ab Arist. Et super hoc, scilicet super relationem for maliter, in quantumum relatio est, fundatur auctor hic rationem summa, relationem enim formaliter sumpta, quia hoc ipsum quod est, est ad aliud: si rea lis est nascitur cum fundamento non sim plicer in actu, sed

sic quod ex sola appositione termini sit actus similitudo enim natura cum alio sic, quod posito eo albo, statim similitudo in primo albo configuratur, & sic de alijs. Ac per hoc si relatio characteris immediate fundatur in anima, nascetur similitudinum cum anima, sic quod posito illius termino, statim in anima configuratur relatio characteris, & si se connaturcum anima, clare patet quod naturaliter conueniret omni anima. Quocirca autem charater non est in genere ad aliud nisi ex quoce, & tunc sic est respectus, queratur illius genus, nec erit facile fingere aliud genus cum ponatur res spiritualis, & non sit formaliter posita aut si est in genere ad aliud. Definitio posita ab Aristotele non est enim minus suo generi & exclusio motus ab ad aliud cum illius ratione, s. Phys. non est uniuscuius de ipso genere ad aliud, sed particularis, hoc est de aliqua specie relations, scilicet inveniens etiam rationem Arito, probando ad relationem, non esse motum, atque relationem, s. secundum Scotum vocatur extrinsecus adveniens, scilicet dexter & sinistri. Nam relatio dexter inter me & columnam non sequitur, fundamentum posito termino, lo quando ut Seco loquitur. Nam politico animali habente dextrum, & posita columna, non sequitur relatio dexter inter ipsa: potest enim columna ponit neutra. Et accidit huiusmodi phantasia, quia non consideratur fundamentum ut fundamentum, & terminus ultimus, sed remote. Verbi gratia, relatio agentis ad patiens, non habet pro extremis ignem & aquam, sed ignem calefaciem, & aquam patientem a calefacientib[us], & sic de alijs. Vnde non removet, sed propinquum sumendo fundamentum & terminum (hinc eti secundum eas dispositions, secundum quas hoc fundatur, & illud terminat) nulla est relatio realis, quia non configurat fundatum, posita termino. Sed haec petranteum sunt dicta claritate literarum, quae de relatione loquitur formaliter, sicut & Philo. s. Physico.

Circa secundum dubium, scito Scotum in 4. distin. 6. q. 10. dis

putatur omnem partem, & tenedo quod character est eisen-

A taliter respectus, sustinet ipsum habere rationem potentiae, & actiue & passiue, pro quanto Deus ordinavit ut tendo agere habenti talen respectum, puta facerdoti, & similiter imprunere in patiens habens talen respectum, puta characterem baptizati, ita quod respectus reddit baptizatum capacem passionis a Deo sic statuente, & similiiter operationem sacerdotis efficacem.

Et concurrent hi respectus tamquam dispositiones in ordine ad agens voluntariu[m]. Tenedo autem quod character est forma absoluta, sustinet & quod potest ponit in prima specie qualitatis, & quod potest ponit in secunda, respectu quoque ad rationem littera, quae in quarto dubio propofitata est. primo, quod non oportet omnem habitum esse bonum vel malum, sed potest aliquid habitus esse indifferens. Quod probat duplicitate, tunc quia ex actibus indifferentibus frequentat causatur habitus indifferens, tum quia frequentans con siderationem aliquius conclusionis geometriae, habet habitum indifferenter. Se cundo, quia character potest ponit habitus supernaturalis boni remote, ita quod non proxime est sufficiens, ut sub illo genere accidens impressum anima, consequtetur ut sub illo genere accidens formaliter locetur, quod potentias actitiae, vel passivas continet, quod constat solum qualitatibus genus est, & una illius speciem, secundam. Nec obstat quod non sit naturalis potentia, quoniam sicut sub habitus species continentur non solum naturales, sed supernaturales habitus, ita sub potentia accidentalis species continentur non solum naturales, sed supernaturales potentiae, & in hoc debet quicquid intellectus bene dispositus.

D Ad tertium dicendum, quod relatione quae importatur in nomine signi, oportet quod super aliquid fundetur: relatio autem huius signi, quod est character, non potest fundari immediate super essentiam animae, quia sic conueniret omni anima naturaliter. Et ideo oportet alius requisitus: multo autem remorus character potest disponere ad bonum actum.

E Ad horum clariorum notiacionis aduentandum est, quod nisi formaliter consideretur, locemusque res in suis generibus, usq[ue] multiplicantur contingit. Quocirca cum character sacramentis sit formaliter potentia (est. n. baptizatus character, quo per se primo homo potest recipere sacramenta religionis patet, & similiter character ordinis, quo prima minister ecclesie, puta, facerdos, potest confidere Eucharistiam &c.) & sit supernaturale accidens impressum anima, consequtetur ut sub illo genere accidens formaliter locetur, quod potentias actitiae, vel passivas continet, quod constat solum qualitatibus genus est, & una illius speciem, secundam. Nec obstat quod non sit naturalis potentia, quoniam sicut sub habitus species continentur non solum naturales, sed supernaturales habitus, ita sub potentia accidentalis species continentur non solum naturales, sed supernaturales potentiae, & in hoc debet quicquid intellectus bene dispositus.

Ad distinctionem autem Scoticam, trahentem relationem ad rationem potentiae, patet reponsum ex hoc ipso quod distractio abusiva rerum, ac rationum formalium est.

Ad id nero quod primo dicit de habitu indifferenter, dicendum est quod nullus est actus humanus singularis indifferens moraliter, quod ut vel quod ubi, sicut propter, aut &c. debet, & sic est malus moraliter. Nec est inter ista quod medium in actu exercito, quia distinguuntur penes affirmationem, & negationem, ac per hoc nullus potest esse habitus indifferens ex hoc capite.

Ad id uero quod de consideratione frequenti coctionis geometrica subditur, dicit quod si consideratio est scientifica, generatur habitus bonis. I. scientia, quae est uirtus, ac per hoc boni tantum pura ueritatis uero confidencia est non scientifica, generabitur habitus opinarius, qui etiam non est indifferens, sed declinat ad bonum vel malum, prout declinat ad uerum vel falsum.

Tertia S. Thomæ. BB 4 Et

QVAEST. LXIII. R

Et quia character est forma supernaturalis, a Deo pro munere impressa ac per hoc si esset habitus non posset nisi indifferens, ideo Scotus ad ultimam responsonem confugit, quia falsum in primis assert, dum charitatem fidem, ac ipsam infusam a sufficientibus proximisque principijs elicitiis bonorum actuum auferat.

Est enim infusa charitas & sufficientissimum, & proximum eliciendum principium dilectionis. Dei super omnia: sed quod si puer baptizatus non actu diligat, prout ex conditione ipsius habentis charitatem, quia seicit habet organa impudentia &c. & non ex insufficiencia aut elongatione habitus. Et simili est de dormiente, aut ebrio: non, n. ex parte habitus infusi, aut acquiriti prouent, quod dormiens aut ebrio non considerat geometricas demonstrationes, aut non credit seu sperat, sed ex impedimento habitus habent.

C Male deinde locat characterem in specie, dum ex his, ad quae remote se habet, locat ipsum. Debet sicutem iudicari res secundum ea, que fibi proxime conuenient, & non secundum remota, ac per hoc, non debet character ponit sub specie habitus boni: quia valde remote diponit ad actum bonum. Sed hanc accidit Scoto, quia difficile est operire falsum. Quo circa videto omnia confonare uero, & aliquis difficultate ultra characterem ponit, non habitus, sed potest, quae ex proportione indifferens est ad bonum & malum (character, n. est potentia, qua potest quis dare vel recipere, & non est, quo potest bene vel male dicere vel recipere) ut sic perspicias diuinam sapientiam disponenter omnia suauiter, donando nobis supernaturales potentias, dare eas suauiter honeste, seruata conditione potestiarum, ut felices sint quibus possimus, & non quibus bene vel male possimus.

A Argumenta Petri Aureoli apud Capitulum in 4. dist. 4. contra hoc quod character sit potentia, quia ad specialia descendunt de potentiae effectiva transubstantiationis in eucharistia &c. omitenda sensu, quoniam suo loco qualibet seruanda est qualio.

In corp. ar
& ar. p. p. c.

4. dist. 4. q. 1.
2. t. 2. & art.
§. 4. 15.

Lib. 18. c. 18.
In prin. co.
mos.

Ad QVARTVM dicendum, quod character habet rationem signi per comparationem ad sacramentum sensibile, a quo imprimitur. sed secundum se consideratus, habet rationem principij, per modum iam dictum.

ARTICVLVS III.

Vtrum character sacramentalis sit character Christi.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod character sacramentalis non sit character Christi. Dicitur enim Ephe.

4. Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis: sed consignatio importatur in ratione characteris. ergo character sacramentalis, magis debet attribui Spirituis sancto quam Christo.

T2 Præt. Character habet rationem signi: est autem signum gratia, quæ per sacramentum confertur: gratia autem infunditur anima a tota Trinitate, unde dicitur in Psal. 83 Gratiam & gloriam dabit Dominus. ergo uidetur quod character sacramentalis non debeat specialiter attribui Christo.

T3 Præt. Ad hoc aliquis characterem accipit, ut eo a ceteris distinguatur: sed distinctio sanctorum ab aliis sit per charitatem, quæ sola distinguunt inter filios regni & filios predicationis, ut Aug. * dicit in 15. de Trin. vnde & ipsi predicationis filii characterem bestiam habere dicuntur, ut patet Apoc. 13. Charitas autem non attribuitur Christo, sed magis Spiritui sancto, secundum illud Rom. 5. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis, vel etiam patri, secundum illud 2. ad Cor. v. l. Gratia Domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei. ergo uidetur quod character sacramentalis non sit attribuendus Christo.

SED CONTRA est, quod quidam sic definunt characterem. Cha-

G

I

K

Tulus de Christo loquitur, ut est verbum incarnatum, ut distinguatur a patre & spiritu sancto, ac ipsa Trinitate. Denotat autem obliquus casus, auctoritatem in ipso Christo: nam consensu trinitatem creant Trinity tati creanti & recreanti, & distinguens a non configuratis secundum statum fidei: sed character aeternus est ipse Christus, secundum illud Heb. 1. Qui cum sit splendor gloriae & figura, vel character Romanus confignat milites Celari, & Gallicus regi Francorum &c.

In corpore, tria sunt. Primo, distinguuntur character fidelium in duobus generibus: secundo, respondeunt quæsto: tertio, ponuntur variis corollariis.

Quo ad primum distinguuntur character fidelium in characterem ad cælestem beatitudinem, & characterem ad militiam Ecclesiæ culum. Ille est charitas seu gratia: hic est sacramentalis, de quo est ferme. Communio ilorum ex communione characteris declaratur. Diversitas autem ex diversitate finium ac actuum manifestatur in litera.

Pralibauit autem auctor diffusionem hanc, ut clara fieret doctrina sacrae scripturae, que in argumentis discutitur, & ne nouium ambiguum relinquatur, aut suspensum.

Quo ad secundum, conclusio responsua quæsto est, character sacramentalis est character Christi.

Uero character sacramentalis est character Christi, cuius sacerdotio configurantur fideles secundum characteres characteres: qui nisi hilium sunt quam quedam participationes sacerdotij Christi, ab ipso Christo derivata.

Ad PRIMVM ergo dicendum, quod apostolus ibi loquitur de configuratione, secundum quam aliquis depurat ad futuram gloriam, quæ fit per gratiam: quæ spiritui sancto attribuitur, in quantum ex amore procedit, quod Deus nobis aliquid gratis largiat, quod ad rationem gratiae pertinet, Spiritus autem sanctus amor est:

Nota hic, quia formula apostolica non secundum quæcumque illius conditionem, sed secundum sacerdotium reducit characterem Christiani cultus: sacerdotis enim est principatus cuiusque religionis tam uera quam falsa.

Quo ad tertium, corollarium est: characteres sacramentales sunt participationes quedam sacerdotij Christi: ex eo enim quod character

ARTIC. III.

Super Questionis sexagesimatercia Articulum tertium.